

УДК 343.8(477)(094.2)

О. В. Лисодєд, кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник сектору дослідження проблем кримінально-виконавчого законодавства Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, м. Харків

**ЗАКРІПЛЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ
СТАНДАРТІВ ПОВОДЖЕННЯ ІЗ ЗАСУДЖЕНИМИ
У КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОМУ
ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ
(на прикладі Закону України від 8 квітня 2014 р. № 1186-VII)**

У статті розглядаються питання закріплення міжнародних і європейських стандартів поведінки із засудженими в національному законодавстві на підставі аналізу змін і доповнень до Кримінально-виконавчого кодексу України, у тому числі й Закону України «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо адаптації правового статусу засудженого до європейських стандартів» від 8 квітня 2014 р.

Ключові слова: міжнародні стандарти поведінки із засудженими, європейські стандарти поведінки із засудженими, правовий статус засуджених, засуджені до позбавлення волі.

Постановка проблеми. Міжнародні стандарти поведінки із засудженими – це прийняті на міжнародному рівні норми, принципи і рекомендації в галузі виконання покарань і діяльності органів та установ виконання покарань. Безсумнівно, головним зі стандартів слід назвати Мінімальні стандартні правила поведінки із в'язнями, прийняті ООН у 1957 р., на підставі яких у подальшому була розроблена ціла низка міжнародних документів універсального характеру, що регулюють або порядок і умови виконання окре-

мих видів покарань, або виконання покарань стосовно окремих категорій засуджених, або діяльність органів та установ виконання покарань чи осіб, які мають відношення до процесу виконання й відбування покарань. Зокрема, А. Х. Степанюк зазначає, що таких документів тільки стосовно осіб, які відбувають покарання за вироком суду, нараховується понад 30 найменувань [1, с. 50]. Указані Правила стали основою прийняття і низки регіональних стандартів на європейському рівні, зокрема Європейських тюремних правил 1987 р. (у редакції 2006 р.).

Проте і Мінімальні стандартні правила поводження із в'язнями, і Європейські тюремні правила – це міжнародні документи-рекомендації, що не мають обов'язкової юридичної сили для держав – членів ООН чи Ради Європи. Зокрема, у попередніх зауваженнях до Мінімальних стандартних правил прямо зазначається, що з огляду на різноманітність юридичних, соціальних, економічних і географічних умов зрозуміло, що не всі правила можна застосовувати повсюди й водночас. У рекомендації Res (2006) 2 до Європейських тюремних правил теж указується, що Комітет міністрів Ради Європи лише рекомендує урядам держав-учасниць керуватися в законодавстві, політиці та на практиці вказаними правилами. З цього приводу в літературі наголошується, що «формально розроблені міжнародною спільнотою стандарти поводження із засудженими є лише дороговказом для адміністрації установ виконання покарань по створенню належних мінімальних умов людяності й поваги» [1, с. 51]. Разом із тим, щоб вищезазначені та інші міжнародні стандарти стали дійсно «дороговказом» для установ виконання покарань, їх положення мають знайти своє відповідне закріплення, у першу чергу в національних законодавствах, у тому числі й у кримінально-виконавчому законодавстві України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням міжнародних стандартів поводження із засудженими були присвячені праці С. В. Клименко [2], В. Я. Конопельського [3], В. А. Львовична [4], Л. П. Оніки [5], А. Х. Степанюка, І. С. Яковець [6] та деяких інших науковців, але у своїй більшості в них розглядалися загально-теоретичні питання втілення стандартів у законодавство України.

Мета цієї статті полягає в аналізі практичного втілення міжнародних і європейських стандартів поведінки із засудженими у кримінально-виконавче законодавство нашої держави на прикладі змін і доповнень до Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України).

Виклад основного матеріалу. КВК України, базуючись уже на засадах не виправно-трудової політики, що була притаманна раніше чинному Виправно-трудовому кодексу України, а на засадах кримінально-виконавчої політики, увібрав у себе чимало положень міжнародних і європейських стандартів поведінки із засудженими. Зокрема, Кодекс передбачає виконання всіх без винятку покарань, передбачених Кримінальним кодексом України 2001 р., установлює нову систему органів і установ виконання покарань, закріплює основи правового статусу засуджених, нову класифікацію засуджених до позбавлення волі і види колоній, де виконувється цей вид покарання, змінює на краще порядок і умови виконання всіх видів кримінальних покарань тощо. Проте, незважаючи на численні позитивні положення, КВК України на момент його прийняття мав ще низку недоліків і суперечностей, на що неодноразово зверталась увага науковців і висловлювались пропозиції із його вдосконалення. Але протягом перших шести років застосування КВК України до нього вносилися лише косметичні правки, пов'язані з прийняттям нового законодавства та узгодженістю юридичної термінології.

Суттєвих змін КВК України зазнав лише у 2010 р. у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо забезпечення прав засуджених осіб в установах виконання покарань» [7]. Цим Законом було внесено зміни і доповнення у більш ніж 40 статей КВК України, окремі статті чи частини статей викладено в новій редакції, Кодекс доповнено новими статтями. Нововведення цього Закону були спрямовані в першу чергу на розширення правового статусу засуджених узагалі, а по-друге, на покращення правового статусу засуджених до таких видів кримінальних покарань, як тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, обмеження

волі, позбавлення волі на певний строк та довічне позбавлення волі [8].

Ще одним не менш суттєвим законом слід визнати Закон України «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо порядку та умов відбування покарання» від 5 вересня 2013 р. [9], який ще на стадії його обговорення у Верховній Раді України у якості законопроекту отримав у засобах масової інформації помпезну назву «євроінтеграційного», як необхідного для підписання Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом. Зазначеним Законом були внесені зміни і доповнення до десяти статей КВК України, якими регулюються порядок і умови виконання та відбування таких видів кримінальних покарань, як обмеження волі, позбавлення волі на певний строк та довічне позбавлення волі [10].

Але найбільш важливим з останніх слід визнати Закон України «Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо адаптації правового статусу засудженого до європейських стандартів» від 8 квітня 2014 р. [11], яким вносяться зміни і доповнення більш ніж у 50 статей КВК України і які стосуються правового статусу засуджених, нагляду і контролю за виконанням кримінальних покарань, участі громадськості у виправленні і ресоціалізації засуджених, звільнення від відбування покарання і допомоги особам, які звільнені від відбування покарання, а також порядку і умов виконання восьми із дванадцяти видів кримінальних покарань, а саме: штрафу, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, виправних робіт, арешту, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців, позбавлення волі на певний строк та довічного позбавлення волі.

Основні нововведення цього Закону в доповнення до положень двох вищезгаданих зводяться до такого:

1) зміни і доповнення внесені у ст. 8 КВК України, якими значно розширюється перелік основних прав засуджених та встановлюються додаткові гарантії їх реалізації;

2) до установ виконання покарань віднесено і слідчі ізолятори у випадках, передбачених Кодексом (ч. 2 ст. 11 КВК України);

3) розширений також (у порівнянні з початковою редакцією ст. 24 КВК України) перелік осіб, які без спеціального дозволу можуть відвідувати установи виконання покарань. Новелою є те, що відвідування такими особами установ є можливим вже: а) в будь-який час; б) безперешкодно; в) не лише для контролю, а й здійснення перевірок; г) за бажанням – у супроводі до трьох медичних працівників для медичного огляду засуджених та до двох представників засобів масової інформації;

4) уточнено, що виконання кримінального покарання у виді штрафу як основного виду покарання покладається на суд, а як додаткового – на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб);

5) розширений і пом'якшений правовий статус осіб, засуджених до арешту. Зокрема, ч. 2 ст. 51 КВК України встановлює, що на засуджених до арешту поширюються не лише обмеження, а й права, обов'язки і заборони, встановлені кримінально-виконавчим законодавством для осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі. Додатково закріплено право засуджених до арешту отримувати грошові перекази, без обмеження кількості одержувати і відправляти листи й телеграми (ч. 3 ст. 51 КВК України) та посилки (передачі) і бандеролі (ч. 1 ст. 112 КВК України), чого не було до прийняття зазначеного Закону;

6) уточнено, що особи, які раніше працювали в суді, органах прокуратури, юстиції та правоохоронних органах і засуджені до арешту, тримаються окремо від інших категорій засуджених (ч. 1 ст. 51 КВК України). Це саме стосується і переміщення таких засуджених під вартою для відбування покарання у виді позбавлення волі (ч. 2 ст. 88 КВК України);

7) новелою цього Закону, що визвала значний резонанс, є надання права засудженим до обмеження волі та позбавлення волі на певний строк користуватися засобами мобільного зв'язку та мережею Інтернет (ч. 2 ст. 59, ч. 2 ст. 99, ч. 1 ст. 107, ч. 5 ст. 110 КВК України). При цьому всім засудженим до обмеження волі та засудженим до позбавлення волі, які тримаються у дільницях соціальної реабілітації, дозволяється навіть мати при собі власні портативні

персональні комп'ютери й аксесуари до них, мобільні телефони й аксесуари до них та користуватися ними. Для засуджених, які тримаються у дільницях ресоціалізації виправних колоній мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання, середнього та максимального рівнів безпеки, повинні бути обладнані в окремих приміщеннях цих колоній комп'ютерні класи (місця), що розташовуються поза межами локальних дільниць відділень соціально-психологічної служби. Для засуджених, які тримаються у дільницях посиленого контролю виправних колоній, приміщень камерного типу виправних колоній (секторів) максимального рівня безпеки, комп'ютерні класи (місця) обладнуються безпосередньо на території цих дільниць та секторів [12];

8) закріплені гарантії прав засуджених, які перебувають на лікуванні у стаціонарних закладах охорони здоров'я, зокрема, на правову допомогу, побачення з адвокатом, телефонні розмови тощо (відповідні доповнення внесені у ст. 63, ч. 4 і ч. 5 ст. 73, ч. 4 ст. 84, ч. 5 ст. 110 КВК України).

Більша ж частина змін і доповнень, що вносяться цим Законом до КВК України, стосується виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк. Зокрема:

1) дозволяється відбування покарання у виді позбавлення волі у межах адміністративно-територіальної одиниці засудженим не лише відповідно до його місця проживання, а й місця постійного проживання родичів засудженого (ч. 1 ст. 93 КВК України);

2) додатково встановлюється, що про кожний випадок застосування до засуджених до позбавлення волі зброї негайно повідомляється не лише прокурор, а й Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (ч. 5 ст. 106 КВК України);

3) розширено окремі права засуджених до позбавлення волі, що встановлені у ч. 1 ст. 107 КВК України. Зокрема, встановлено, що засуджені мають право отримувати медичну допомогу і лікування, у тому числі платні медичні послуги за рахунок особистих грошових коштів чи коштів рідних та близьких у закладах охорони здоров'я, що мають ліцензію Міністерства охорони здоров'я України та не віднесені до відання центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримі-

нальних покарань, тобто засуджені мають право лікуватися, так би мовити, у цивільних лікарнях поза межами виправних колоній. Установлено також, що засуджені можуть вести телефонні розмови з особами, які знаходяться за межами колоній, у тому числі в мережах рухомого (мобільного) зв'язку, та користуватися, як уже зазначалося, глобальною мережею Інтернет;

4) засудженим дозволено мати при собі до десяти примірників книг, а кількість газет і журналів узагалі вже не обмежується (ч. 3 ст. 109 КВК України (за початковою редакцією цієї статті КВК України засудженим дозволялось мати при собі не більше десяти примірників книг і журналів));

5) ч. 3 ст. 110 КВК України доповнено новими положеннями про те, що засудженому забезпечується можливість спілкування з адвокатом та іншим фахівцем у галузі права в приміщенні без суцільного розмежуючого захисного скла за їхньою згодою, а право на одержання правової допомоги поширюється також і на засуджених, що перебувають на лікуванні в стаціонарних закладах охорони здоров'я;

б) збільшено кількість побачень, що можуть отримувати засуджені. За новою редакцією ч. 4 ст. 110 КВК України засудженим, що знаходяться в дільниці посиленого контролю, надається одне короткострокове побачення на місяць і одне тривале побачення на три місяці; засудженим, що знаходяться в дільниці ресоціалізації, надається одне короткострокове побачення на місяць і одне тривале побачення на два місяці; засудженим, що перебувають в дільниці соціальної адаптації та соціальної реабілітації, надаються короткострокові побачення без обмежень та тривале побачення щомісяця (до прийняття цього Закону засуджені до позбавлення волі мали право одержувати короткострокові побачення щомісяця, а тривалі – один раз на три місяці (статті 138–140 КВК України)).

Засуджені до довічного позбавлення волі за новою редакцією абз. 3 ч. 5 ст. 151 КВК України мають право одержувати короткострокове побачення один раз на місяць та один раз на три місяці тривале побачення з близькими родичами. Тривалі побачення можуть надаватися також подружжю, що проживало однією сім'єю, але не перебувало у шлюбі, за умови, що в них є спільні неповно-

літні діти (у початковій редакції ст. 151 КВК України засуджені до довічного позбавлення волі мали право на одержання тільки короткострокових побачень один раз на шість місяців, із 2010 р. – один раз на три місяці, а надання тривалих побачень засудженим до довічного позбавлення волі КВК України раніше взагалі не передбачав). Дозволені також побачення з адвокатом або іншим фахівцем у галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, засудженим, на яких накладено дисциплінарне стягнення і які тримаються в дисциплінарному ізоляторі, карцері, приміщенні камерного типу або одиночній камері (абз. 1 ч. 11 ст. 134 КВК України);

7) до підстав, за яких засудженим надаються короточасні виїзди за межі виправних і виховних колоній (ч. 1 ст. 111 КВК України), додана ще одна – одержання медичної допомоги, якщо така допомога не може бути надана на території відповідного місця позбавлення волі;

8) визначено, що кореспонденція, яку засуджені направляють у тому числі й до суду, перегляду не підлягає (ч. 4 ст. 113 КВК України);

9) засуджені отримали також право передати кореспонденцію захиснику у кримінальному провадженні, що здійснює свої повноваження відповідно до КПК України, безпосередньо під час побачення з ним (абз. 2 ч. 5 ст. 113 КВК України);

10) за новою редакцією ч. 3 ст. 116 КВК України забороняється примусове годування засудженого, який заявив про відмову від прийняття їжі та за висновками комісії лікарів не має психічного захворювання й усвідомлює наслідки своїх дій. Примусове годування може бути здійснене лише в тих випадках, коли, на думку лікаря, внаслідок відмови від прийняття їжі стан засудженого значно погіршується. При цьому порядок примусового годування не повинен порушувати стандарти, визначені практикою Європейського суду з прав людини;

11) положення абз. 5 ч. 1 ст. 107 КВК України більш деталізовано у новій редакції ч. 5 ст. 116 КВК України. Так, встановлено, що засуджений має право звертатися за консультацією і лікуванням до закладів охорони здоров'я, що мають ліцензію Міністерства

охорони здоров'я України, надають платні медичні послуги та не віднесені до відання центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань. Оплата таких послуг і придбання необхідних ліків можливі як самим засудженим, так і його рідними та близькими за рахунок власних коштів. Консультування та амбулаторне лікування в таких випадках здійснюються в медичних частинах колоній за місцем відбування покарання під наглядом персоналу медичної частини. У разі необхідності лікування в стаціонарних умовах засуджений має право отримувати медичну допомогу і лікування, у тому числі платні медичні послуги за рахунок особистих грошових коштів чи коштів рідних та близьких, у вищезазначених закладах охорони здоров'я. Підставою для надання такої медичної допомоги є угода про надання медичних послуг, укладена між закладом охорони здоров'я та рідними чи близькими або захисником засудженого, його законним представником;

12) частково вирішена суперечність між правом громадян на працю (ст. 43 Конституції України), правом засуджених до позбавлення волі брати участь у трудовій діяльності (ч. 1 ст. 107 КВК України) та їх обов'язком працювати в місцях і на роботах, які визначаються адміністрацією колонії (ч. 1 ст. 118 КВК України), на користь першого. У ч. 1 ст. 118 КВК України слова «повинні працювати» замінено словами «мають право працювати». Крім того, ця частина доповнена абзацом третім такого змісту: «Праця засуджених регламентується Кодексом законів про працю України»;

13) згідно з новою редакцією абз. 1 ч. 2 ст. 120 КВК України засудженим, які працюють на виробництві, на особовий рахунок зараховується незалежно від усіх відрахувань не менш як двадцять п'ять відсотків нарахованого їм місячного заробітку (за початковою редакцією засудженим зараховувалося на особистий рахунок лише п'ятнадцять відсотків нарахованого їм місячного заробітку і тільки тим, які виконують норми виробітку або встановлені завдання і не допускають порушень режиму);

14) у новій редакції викладена ст. 122 КВК України, в якій більш детально прописаний механізм отримання засудженими пенсій. Зокрема, в ч. 1 цієї статті встановлюється, що засуджені мають

право на загальних підставах на державне пенсійне забезпечення за віком, по інвалідності, у зв'язку з утратою годувальника та в інших випадках, передбачених законом. Пенсії засудженим за наявності відповідного права мають призначатися органами Пенсійного фонду України за місцем відбування покарання. У ч. 5 указується, що адміністрація установи зобов'язана сприяти засудженим у своєчасному оформленні документів на отримання пенсії або оформленні компенсації заподіяної шкоди відповідно до законодавства України;

15) у ст. 142 КВК України встановлюється, що засудженим жінкам, які сумлінно ставляться до праці, у разі її наявності, і додержуються вимог режиму, дозволяється (а не «може бути дозволено», як раніше) проживання за межами виправної колонії на час звільнення від роботи у зв'язку з вагітністю і пологами, а також до досягнення дитиною трирічного віку. Вони також можуть мати при собі мобільні телефони та аксесуари до них, без обмеження користуватися мобільним зв'язком за власний рахунок;

16) до прав неповнолітніх засуджених, передбачених ч. 1 ст. 143 КВК України, включено право безкоштовно одержувати середню освіту;

17) такий захід стягнення, як поміщення в дисциплінарний ізолятор з виведенням чи без виведення на навчання або роботу, до неповнолітніх застосовується на строк не до десяти діб, як передбачалося початковою редакцією абз. 7 ст. 145 КВК України, а на строк до п'яти діб.

Висновки. Як убачається із вищевикладеного, Закон України від 8 квітня 2014 р. № 1186-VII увібрав у себе черговий транш положень міжнародних і європейських стандартів поведіння із засудженими. За півтора року його чинності прийнята певна нормативно-правова база, спрямована на його виконання [12–14], у виправних колоніях з'явилися інтернет-класи чи ізольовані робочі місця [15–17]. Проте є і нарікання на недосконалість окремих його положень [18, с. 28–29; 19, с. 63–64], наявні розбіжності між окремими статтями КВК України, є повтори, окремі норми знаходяться не на своєму місці, окремі – потребують виключення. Наприклад, нові положення ч. 4 ст. 110 КВК України не знайшли

свого відображення у статтях 138–140 КВК України; норма щодо витрачання засудженими до арешту коштів для придбання продуктів харчування і предметів першої потреби міститься й у ч. 3, й у ч. 4 ст. 51 КВК України, а норма, що дозволяє засудженим до арешту отримувати посилки (передачі) і бандеролі, чомусь знаходиться у ст. 112 КВК України, а не у ст. 51 КВК України; ураховуючи зміни до ст. 118 КВК України, така підстава визнання злісним порушником режиму, як «необґрунтована відмова від праці не менш як три рази протягом року», потребує виключення зі ст. 133 КВК України та ін.

Сподіваємося, що ці питання будуть вирішені в законопроекті «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав засуджених» (реєстр. № 2490а від 10 липня 2015 р.), поданому в порядку законодавчої ініціативи Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України. Остання прийняла його за основу та спрямувала на доопрацювання та підготовку до другого читання до Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності [20].

Список літератури

1. Кримінально-виконавче право : підручник / В. В. Голіна, А. Х. Степанюк, О. В. Лисодед та ін. ; за ред. В. В. Голіни і А. Х. Степанюка. – Х. : Право, 2015. – 392 с.

2. Клименко С. В. Проблеми імплементації міжнародних стандартів щодо виконання кримінальних покарань у кримінально-виконавче законодавство України [Електронний ресурс] / С. В. Клименко // Порівнял.-аналіт. право. – 2014. – № 1. – С. 232–234. – Режим доступу: http://rap.in.ua/1_2014/71.pdf. – Заголовок з екрана.

3. Конопельський В. Я. Про поняття та зміст міжнародних стандартів з питань диференціації та індивідуалізації виконання покарання у виді позбавлення волі / В. Я. Конопельський // Право і сусп.-во. – 2014. – № 5–2. – С. 282–286.

4. Львовчкін В. А. Нормативно-правові та організаційні засади забезпечення реалізації в Україні міжнародних стандартів з прав і свобод засуджених до позбавлення волі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / В. А. Львовчкін ; Нац. акад. внутр. справ України. – К., 2002. – 18 с.

5. Оніка Л. П. Міжнародні стандарти поведінки із засудженими жінками та їх імплементація в законодавство і практику виконання кримінальних покарань в Україні / Л. П. Оніка // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юрид. науки». – 2014. – Вип. 6–1. – С. 153–157.

6. Степанюк А. Х. Втілення міжнародних стандартів у практику діяльності кримінально-виконавчої системи : монографія / А. Х. Степанюк, І. С. Яковець. – Х. : Кроссруд, 2007. – 184 с.

7. Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо забезпечення прав засуджених осіб в установах виконання покарань : Закон України від 21 січ. 2010 р. № 1828-VI // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 9. – Ст. 424.

8. Лисодед О. В. Позитивні зміни у забезпеченні прав засуджених в установах виконання покарань / О. В. Лисодед // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. / редкол.: В. І. Борисов та ін. – Х. : Право, 2010. – Вип. 20. – С. 135–148.

9. Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо порядку та умов відбування покарання : Закон України від 5 верес. 2013 р. № 435-VII // Офіц. вісн. України. – 2013. – № 76. – Ст. 2810.

10. Лисодед О. В. Чергові зміни у правовому статусі засуджених [Електронний ресурс] / О. В. Лисодед // Теорія і практика правознавства : електрон. вид. – 2014. – Вип. 1 (5). – Режим доступу : <http://tlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/%D0%9B%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%B4%D1%94%D0%B41.pdf>. – Заголовок з екрана.

11. Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо адаптації правового статусу засудженого до європейських стандартів : Закон України від 8 квіт. 2014 р. № 1186-VII // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 37. – Ст. 980.

12. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань : затв. наказом М-ва юстиції України від 29 груд. 2014 р. № 2186/5 // Офіц. вісн. України. – 2015. – № 4. – Ст. 88.

13. Порядок організації надання засудженим до позбавлення волі доступу до глобальної мережі Інтернет : затв. наказом М-ва юстиції України від 1 серп. 2014 р. № 1275/5 // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 69. – Ст. 1950.

14. Про реалізацію положень статті 122 Кримінально-виконавчого кодексу України : постанова Каб. Міністрів України від 17 верес. 2014 р. № 454 // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 77. – Ст. 2179.

15. На Волині засудженим дали доступ до Інтернету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.volynnews.com/news/society/na-volyni-zasudzhenym-daly-dostup-do-internetu>. – Заголовок з екрана.

16. Засуджені на Рівненщині вже мають Інтернет [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://golosno.com.ua/novini/1428675908-zasudzheni-na-rivnenshchini-vzhe-mayut-internet.html>. – Заголовок з екрана.

17. Вільно користуватись Інтернетом та телефонами можуть засуджені в колоніях Чернігівщини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gorod.cn.ua/news/gorod-i-region/58644-vilno-koristuvatis-internetom-ta-telefonami-mozhut-zasudzheni-v-kolonijah-chernigivshini.html>. – Заголовок з екрана.

18. Гуцуляк М. Я. Про окремі питання реалізації європейських стандартів поводження із засудженими в Україні / М. Я. Гуцуляк // Актуальні питання застосування кримінально-виконавчого законодавства : матеріали «круглого столу» (Київ, 18 берез. 2015 р.) / відп. ред. В. А. Кирилюк. – К. : Держ. пенітенціар. служба України, Ін-т крим.-виконав. служби, 2015. – С. 27–29.

19. Кирилюк В. А. Деякі питання правової регламентації відвідування установ виконання покарань / В. А. Кирилюк // Актуальні питання застосування кримінально-виконавчого законодавства : матеріали «круглого столу» (Київ, 18 берез. 2015 р.) / відп. ред. В. А. Кирилюк. – К. : Держ. пенітенціар. служба України, Ін-т крим.-виконав. служби, 2015. – С. 62–64.

20. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав засуджених [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56249. – Заголовок з екрана.

В статье рассматриваются вопросы закрепления международных и европейских стандартов обращения с осужденными в национальном законодательстве на основании анализа изменений и дополнений в Уголовно-исполнительный кодекс Украины, в том числе и Закона Украины от 8 апреля 2014 г. «О внесении изменений в Уголовно-исполнительный кодекс Украины относительно адаптации правового статуса осужденного к европейским стандартам».

The article deals with the consolidation of international and European standards of treatment prisoners to the national legislation based on the analysis of changes and additions to the Criminal Executive Code of Ukraine and also the Law of Ukraine on April 8, 2014 «About the amendments to the Criminal Executive Code of Ukraine concerning adaptation of the legal status of convicted to the European standards».

Рекомендовано до опублікування на засіданні сектору дослідження проблем кримінально-виконавчого законодавства НДІ ВПЗ імені академіка В. В. Сташиша НАПрН України (протокол № 14 від 16 листопада 2015 р.).

Рецензент – доктор юридичних наук, професор А. Х. Степанюк.